

Rohevõrgustiku toimimine ja kaitse – mõningaid lähtekohti

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ruumilise planeerimise osakonna ja Eesti Planeerijate Ühingu seminar

„Rohevõrgustiku toimimine ja kaitse – kuidas edasi?“

8. november 2023, Tartu

Merit Otsus

KLIIMAMINISTEERIUM

Rohevõrgustik koosneb

- Väline struktuur - tugialad ja tugialasid ühendavad rohekoridorid
- Seesmine struktuur - looduslikud ja poollooduslikud kooslused

Rohevõrgustiku ülesanne

- eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimise tagamine
- asustuse ja majandustegevuse mõjude tasakaalustamine

Multifunktsionaalsus: elurikkus, kliimamõjud, puhkevõimalused jt ökosüsteemiteenused

Rohevõrgustiku planeerimishierarhia:

- Üleriigiline planeering – rv säilimist ja toimimist tagavad **meetmed**
- Maakonnaplaneering - rv toimimise tagamiseks **üldiste kasutustingimuste** määramine

Maakonnaplaneering koostatakse

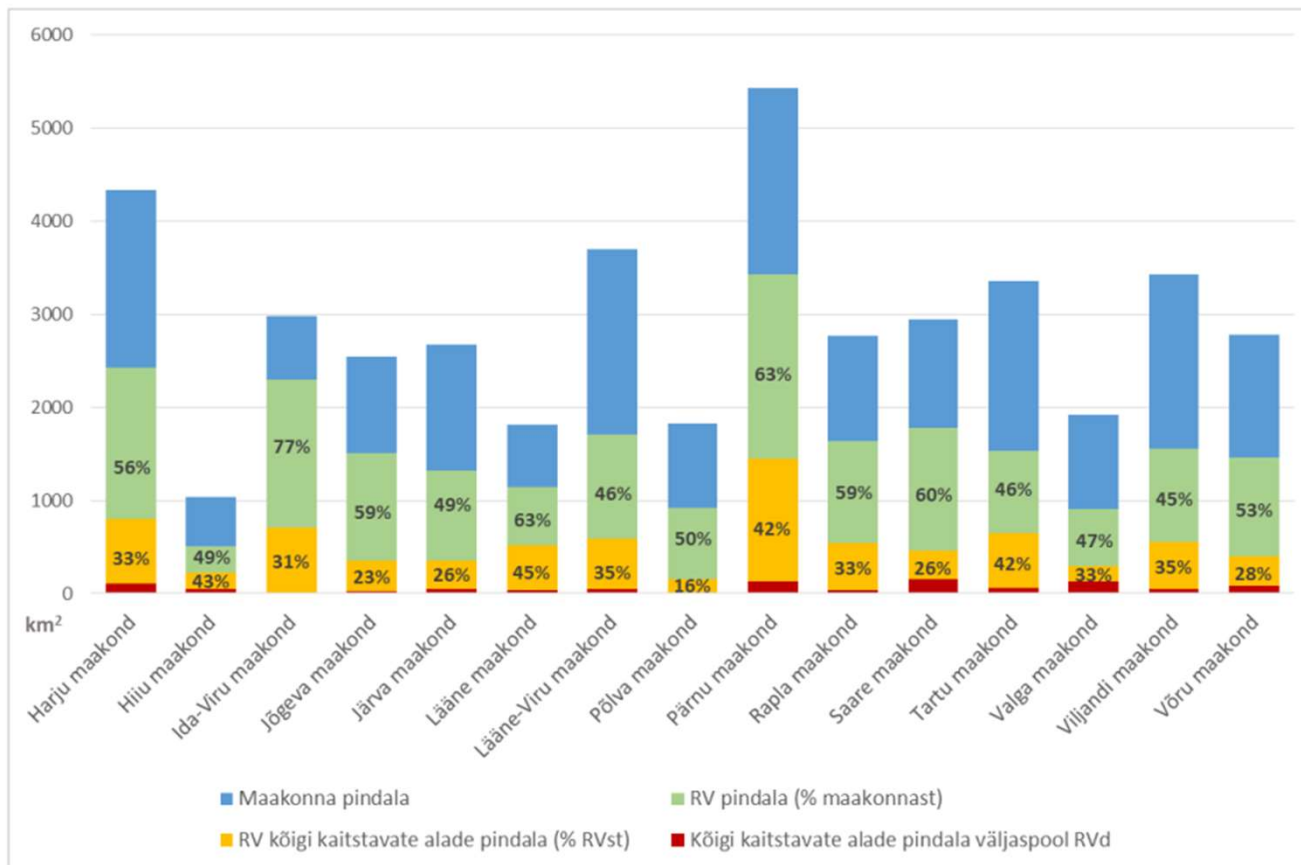
- maakonna ruumilise arengu suundumuste määratlemiseks
 - KOV-ülestev huvide väljendamiseks
 - riiklike ja kohalike vajaduste ja huvide tasakaalustamiseks
- Üldplaneering – rv asukoha ja toimimist tagavate **tingimuste** täpsustamine ning nendest tekkivate **kitsenduste** määramine *...mis peaks tagama ka rakendusselguse*

PlanS järgi:

- Üleriigilise ja maakonna planeeringu korraldajaks **Reg-Põmi**.
- Üldplaneeringu koostamise korraldaja on **KOV**. Üldplaneeringute (ja teiste planeeringute) koostamist koordineerib ja nõustab riiklikul tasemel Reg-Põm
- **Klim** – kooskõlastab planeeringuid, kui planeeringuga kavandatakse uue tiheasustusala moodustamist või olemasoleva tiheasustusala laiendamist ranna või kalda piiranguvööndis; vastutab rv LKS alusel määratletud osa kaitse eest
- **KeA** - kooskõlastab, kui planeeringu elluviimisega võib kaasneda oluline keskkonnamõju, kui planeeringualal asub kaitseala, hoiuala, püsielupaik, kaitstava looduse üksikobjekt või selle kaitsevöönd või projekteeritav kaitstav ala

Rohevõrgustiku kaitstus LKS alusel

Ahi ja Kütt 2021

Joonis 27. Rohevõrgustiku (RV) pindala osakaal maakonnast ja kõigi kaitstavate alade pindala osakaal rohevõrgustikust ja väljaspool rohevõrgustikku.

Kliimaministeerium: rv planeerimise tugevdamine analüüsidega, 2021-2023

KAUR RV analüüsid:

I etapp - Rohevõrgustiku looduslikkuse ja potentsiaalsete konfliktialade analüüs
(Sander Ahi ja Laura Kütt, 2021)

II etapp - "[Rohevõrgustiku planeerimine ja toimivuse hindamine Kiili valla näitel \(2021\)](#)„ (sisaldab kaardilugu) (Kaur+ Klim töörühm)

III etapp - Rohevõrgustik: üldplaneeringute analüüs ja planeerimise juhend (Rauno Lust ja Laura Kütt, 2023)

- Koolitused, seminariettekanded, nõustamised

Tähelepanekuid riigikohtu lahendist

Kolleegium: Rohevõrgustiku toimimist mõjutavad ka raied, mitte ainult üldplaneeringu ptk-s 2.8.4 põgusalt reguleeritud tegevused, nagu ehitamine ja maa sihtotstarbe muutmine

Kem: palub KSH-des hinnata mõju ka teistes valdkondades peale ehitamise, nagu metsandus ja põllumajandus. See on oluline ka planeeringu rakendatavuse huvides.

KOV:

1. Teiste tegevusvaldkondade puhul ei väljasta KOV tegevuslube ning seetõttu ei saa KOV ka tegevuste üle järelevalvet teha. **Üldplaneeringuga peame õigeks reguleerida tegevusi, mille osas KOV-il on pädevus.**
2. Oleme seisukohal, et rohevõrgustiku kitsendused on vajalikud eeskätt ehitustegevusele, kuivõrd ehitustegevus ja õuealade piiramine põhjustab rohevõrgustikus füüsilisi takistusi.
3. Tavapärase põllu- ja metsamajandusliku tegevuse juures rohevõrgustiku sidusus säilib. Püsirohumaade niitmine või **ka tavapärane metsamajandus avaldavad rohevõrgustikule ajutist mõju.**

KOV:

1. Teiste tegevusvaldkondade puhul ei väljasta KOV tegevuslube ning seetõttu ei saa KOV ka tegevuste üle järelevalvet teha. **Üldplaneeringuga peame õigeks reguleerida tegevusi, mille osas KOV-il on pädevus.**
2. Oleme seisukohal, et rohevõrgustiku kitsendused on vajalikud eeskätt ehitustegevusele, kuivõrd ehitustegevus ja õuealade piiramine põhjustab rohevõrgustikus füüsilisi takistusi.
3. Tavapärase põllu- ja metsamajandusliku tegevuse juures rohevõrgustiku sidusus säilib. Püsirohumaade niitmine või **ka tavapärase metsamajandus avaldavad rohevõrgustikule ajutist mõju.**

Kolleegium: Ka raiesmiku või noore uueneva metsa elustik kujutab endast looduskooslust, kuid lageraie toob **aastakümneteks kaasa hoopis teistsugused keskkonnatingimused kui raieküps mets** ning need ei pruugi tagada kõigile liikidele piisaval hulgal elupaiku ja ühendusteid

Kolleegium: Rohevõrgustiku toimimise tagamiseks ei ole selle elemente tarvis tingimata loodusobjekti või vääriselupaigana kaitse alla võtta, **kuid see ei tähenda, et rohevõrgustiku ökosüsteeme mõjutava majandustegevuse kohta käivad nõuded ei erineks millegi poolest muudel aladel kehtivatest.**

KOV: Tavapärase põllu- ja metsamajandusliku tegevuse juures rohevõrgustiku sidusus säilib. Püsirohumaade niitmine või ka tavapärase metsamajandus avaldavad rohevõrgustikule **ajutist mõju**.

Tähelepanekuid riigikohtu lahendist:

Huvi metsa majandada ja võimalikku olulist negatiivset mõju rohevõrgustiku eesmärkidele tuleb vajaduse korral metsateatise menetluses kaaluda konkreetseid asjaolusid arvestades.

Üldplaneering peab tagama rohevõrgustiku toimimise koos muude instrumentidega.

Rohevõrgustiku säilimise, toimimise, terviklikkuse või sidususe oluline kahjustamine on oluline keskkonnahäiring.

Kolleegium ei anna käesolevas asjas hinnangut üldplaneeringu õiguspärasusele